

NUMMER
3B/2016

Fakta

EXPRESS

SKOLORNA HAR ALLT MER INTERNATIONELL VERKSAMHET

› Statistik över
grundskolornas och
gymnasiernas
internationella
verksamhet läsåret
2015–2016

Bakgrund

I **DET HÄR** numret av Fakta Express presenteras landsomfattande statistik över grundskolornas och gymnasiernas internationella verksamhet läsåret 2015–2016. Datainsamlingen på våren 2016, den tredje i ordningen, kartlade elever och lärares internationella mobilitetsprojekt samt skolans övriga internationella verksamhet, det vill säga internationalisering hemma eller närinternationalisering som det numera också kallas.

Internationell mobilitet innebär utlandsperioder som elever, lärare och skolans övriga personal deltar i. Elevernas utlandsperioder är perioder som utbyteselev från minst 6 månader till ett helt läsår eller kortare utlandsbesök och lägerskolor. Merparten, 87 %, av

elevernas alla utlandsperioder är högst 15 dagar. Men nästan hälften av grundskolelevernas utlandsperioder är ändå över en vecka långa. Utbyteselevverksamheten är koncentrerad till gymnasierna.

Lärarna åker utomlands på undervisningsbesök och resor i samband med utvecklingsprojekt, som oftast räcker högst 15 dagar.

Skolornas aktivitet i att svara på enkäten varierar enligt typ av läroinrättning och också enligt år. Aktivast svarade gymnasierna, av vilka nästan hälften, 47 %, svarade. Totalt svarade 829 grundskolor och gymnasier på enkäten, så den sammanlagda svarsprocenten var 27; förra läsåret var den 29 % och därpå föregående 46 %.

För att statistiken över de olika åren ska vara jämförbar, behandlas mobilitetstalen i den här publikationen som ett sampel så att den rapporterade mobiliteten ställs i relation till skolornas elevantal enligt den årliga svarsprocenten. Antagandet är att de som svarat representerar alla skolor och inte bara sådana som är aktiva inom internationell verksamhet. Detta är motiverat, för bland dem som svarat saknas många skolor som är kända för att vara aktiva.

MERA STATISTIK ÖVER
INTERNATIONELL VERKSAMHET:
www.cimo.fi | Statistik över internationalisering | Allmänbildande utbildning

Praktiskt taget inga skolor har endast elevmobilitet.

Antalet utresande elever från grundskolorna motsvarar i genomsnitt en klass. De inkommande är lika många.

Elev- och lärarmobiliteten sammankopplad

GRUNDSKOLORNA och gymnasierna som svarade på enkäten genomförde läsåret 2015–2016 totalt 1 168 mobilitetsprojekt, inom vilka 7 071 elever och 2 054 lärare eller annan skolpersonal åkte på en utlandsperiod. På motsvarande sätt kom det 3 760 elever och 1 946 personalrepresentanter till skolorna från utlandet. Av den utresande personalen från Finland hörde

16 % och av den inkommande 24 % till skolans ledning. Merparten av elev- och lärarmobiliteten hörde ihop med skolornas utvecklingsprojekt.

Elev- och lärarmobiliteten är tydligt sammankopplad vid både grundskolorna och gymnasierna. Det finns nästan inga skolor som koncentrerar sig enbart på elevmobilitet, utom några gymnasier med bara utresande utbyteselever. Däremot hade skolorna en viss mobilitet för lärare och övrig personal som inte omfattade utlandsperioder för elever. 14 % av skolorna hade sådan verksamhet.

Vid grundskolorna mest lärarmobilitet

SAMMANLAGT svarade 638 grundskolor på enkäten och av dem hade cirka 40 % mobilitetsprojekt och resten internationalisering hemma. Den största mobilitetsformen vid grundskolorna var personalens utlandsperioder. Utgående från antagandet att de som svarade på enkäten representerar alla Finlands grundskolor, skickade en fjärdedel av alla skolor sina lärare på utlandsperioder och en knapp femtedel tog emot utländska lärare. I genomsnitt åkte 5 lärare utomlands per skola.

Av grundskolorna skickade under en femtedel elever utomlands och ännu färre tog emot utländska elever. De utresande eleverna var i genomsnitt 19 till antalet, vilket i stort sett motsvarar en klass. De inkommande eleverna var i genomsnitt 20 per skola.

		Grundskolor som genomfört mobilitetsprojekt	% av alla grundskolor	Deltagare i genomsnitt/skola
Från Finland	Elever	114	18	19
	Lärare	166	26	5
Till Finland	Elever	86	14	20
	Lärare	115	18	8

Tabell 1: Mobilitet vid grundskolorna

Över 70 % av gymnasierna deltar i mobilitetsprojekt

SAMMANLAGT 191 gymnasier svarade på enkäten och av dessa deltog de flesta, så många som 72 %, i mobilitetsprojekt. Cirka 40 % av gymnasierna hade elevutbytesverksamhet: de skickade i genomsnitt 12 av sin egna elever på utbyte utomlands och tog emot 8 utländska utbyteselever. Också övrig elevmobilitet var vanligare vid gymnasierna än vid grundskolorna, för över hälften av gymnasierna skickade och en fjärdedel tog emot elever på övriga utlandsperioder. De utresande var i genomsnitt 41 per gymnasium.

Nästan två tredjedelar av gymnasierna skickade ut lärare och övrig personal på utlandsperioder; cirka 40 % av dem tog också emot utländsk personal. Såväl utresande som inkommande var i genomsnitt 8 personer per gymnasium.

Var tredje elev som börjar i gymnasium åker utomlands

MOBILITETSAKTIVITETEN i relation till grundskolornas och gymnasiernas totala elevantal varierar per läsår. De aktivaste mobilitetsdeltagarna är gymnasieeleverna, av vilka var sjätte, nästan 18 %, åkte på en utlandsperiod läsåret 2015–2016. Andelen som åker utomlands av alla gymnasieelever har ökat jämfört med tidigare läsår.

Mobiliteten i relation till elevantalet är betydligt mindre vid grundskolorna, vilket är naturligt eftersom elevantalet inbegriper alla grundskoleelever från första till nionde klassen. Internationalisering hemma spelar en större roll än mobilitet i grundskolornas internationella verksamhet.

De bäst jämförbara talen får vi när elevmobiliteten ställs i relation till antalet elever som årligen inleder grundskolan eller gymnasiet, som det görs i statistiken över mobiliteten inom den högre utbildningen och yrkesut-

		Gymnasier som genomfört mobilitetsprojekt	% av alla gymnasier	Deltagare i genomsnitt/gymnasium
Från Finland	Utbyteselever	78	41	12
	Övrig elevmobilitet	98	51	41
	Lärare	122	63	8
Till Finland	Utbyteselever	82	42	8
	Övrig elevmobilitet	46	24	32
	Lärare	76	39	8

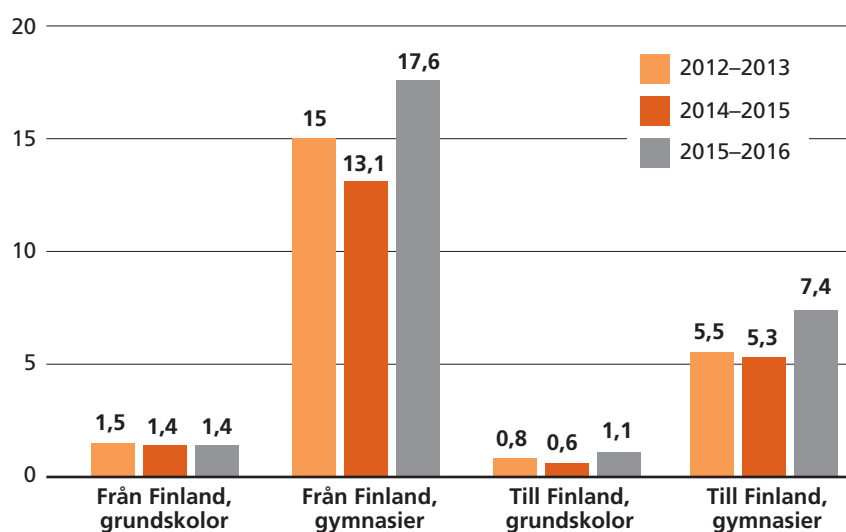
Tabell 2: Mobilitet vid gymnasierna

Elevmobilitet är vanligare vid gymnasierna än vid grundskolorna. Bland annat åker det utbyteselever från gymnasiet.

I grundskolornas internationella verksamhet har internationalisering hemma en större roll än mobiliteten. Det här är naturligt, för statistiken omfattar också eleverna på de lägsta klasserna.

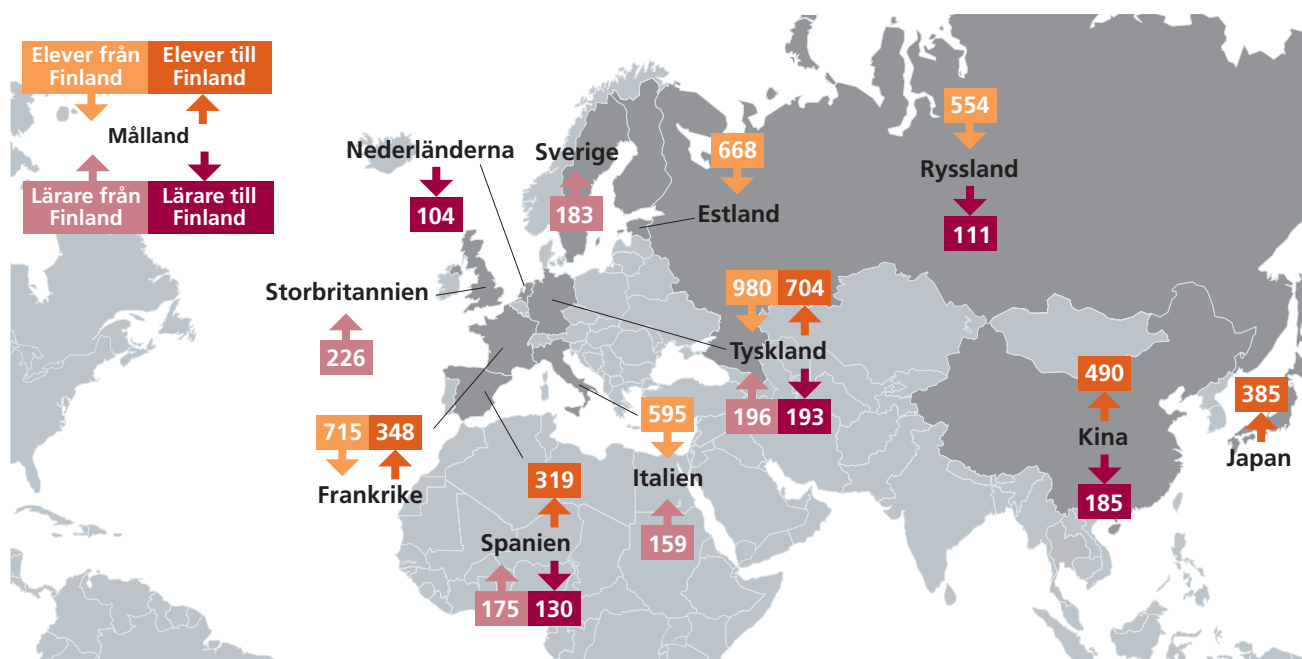

Figur 1: Elevmobilitet vid grundskolor och gymnasier i relation till elevantalet vid skolorna som deltog i statistikföreningen (%)

bildningen. Enligt det här räknesättet utgör de som åker på utlandsperioder 15 % av eleverna som årligen börjar grundskolan. Motsvarande tal för gym-

nasieeleverna är 30 %, vilket betyder att ungefär var tredje elev som börjar i gymnasiet åker utomlands under sin skoltid.

Figur 2: TOP 5 mål- och hemländer inom lärarmobiliteten

Flickor och kvinnliga lärare åker oftare utomlands än pojkar och manliga lärare

INOM den allmänbildade utbildningen, liksom på övriga utbildningsstadier, åker flickor och kvinnor oftare på utlandsperioder än pojkar och män. Detta har framkommit i statistiken för alla läsår. Läsåret 2015–2016 åkte 12 % av alla flickor som går i gymnasiet utomlands, medan motsvarande andel bland pojkar var knappt 8 %. Andelen flickor som åkte på en utlandsperiod av antalet som började gymnasiet samma år var 35 % och andelen pojkar 23 %. Av alla gymnasieelever och också av dem som inlett studierna samma år är 57 % flickor.

	Flickor	Pojkar
Grundskolelever	2,1	1,2
Gymnasieelever	12	7,6
Totalt	5,3	2,7

Tabell 3: Könsfördelningen av eleverna per utbildningsstadium som åkte utomlands från Finland i relation till det totala antalet flick- och pojkelever, %

Skolornas internationella verksamhet är Europacentrerad

GRUNDSKOLORNA och gymnasierna som deltog i statistikinsamlingen samarbetade inom elev- och lärarmobilitetsprojekt med 55 olika länder. Tyskland har varit det vanligaste samarbetslandet

alla läsår för vilka statistik har sammanställts. Också Italien, Spanien, Estland och Frankrike är populära partnerländer bland skolor i Finland.

Elev- och personalmobiliteten från finländska skolor är mycket Europacentrerad: 93 % av eleverna och 95 % av lärarna åker på utlandsperiod till ett europeiskt land. Inom elevmobiliteten är det näst populäraste målet Nordamerika, dit 3 %, drygt 200 elever, åkte. Även de flesta som kommer till Finland är från Europa, men nästan en fjärdedel är dock från Asien.

Det populäraste partnerland i mobilitetsprojekt är Tyskland.

	Elever från Finland	%	Elever till Finland	%	Lärare från Finland	%	Lärare till Finland	%
Asien	183	2,6	922	24,5	59	2,9	444	22,8
Afrika	38	0,5	0	0	11	0,5	9	0,5
Europa	6 585	93,1	2 727	72,5	1 950	94,9	1 320	67,8
Latinamerika och Karibien	31	0,4	32	0,9	2	0,1	83	4,3
Nordamerika	217	3,1	67	1,8	31	1,5	81	4,2
Oceanien	17	0,2	12	0,3	1	0	9	0,5
Totalt	7 071	100	3 760	100	3 760	100	1 946	100

Tabell 4: Elev- och lärarmobilitet per världsdel

Mobilitetsaktiviteten varierar mellan landskapen, men är på uppåtgående

NÄR mobiliteten sätts i relation till landskapens totala elevantal visar statistiken att Åland och landskapen i östra Finland aktivast skickade sina elever utomlands.

Det är svårt att göra årsvisa jämförelser, eftersom landskapens svarsaktivitet varierar. Den allmänna trenden inom elevmobilitet är dock uppåtgående och i det flesta landskapen har mobiliteten ökat sedan den senaste statistikinsamlingen.

Antalet elever som kommer till Finland har ökat ännu mer. Mobiliteten i relation till elevantalet har ökat i alla landskap utom Päijänne-Tavastland och Lappland.

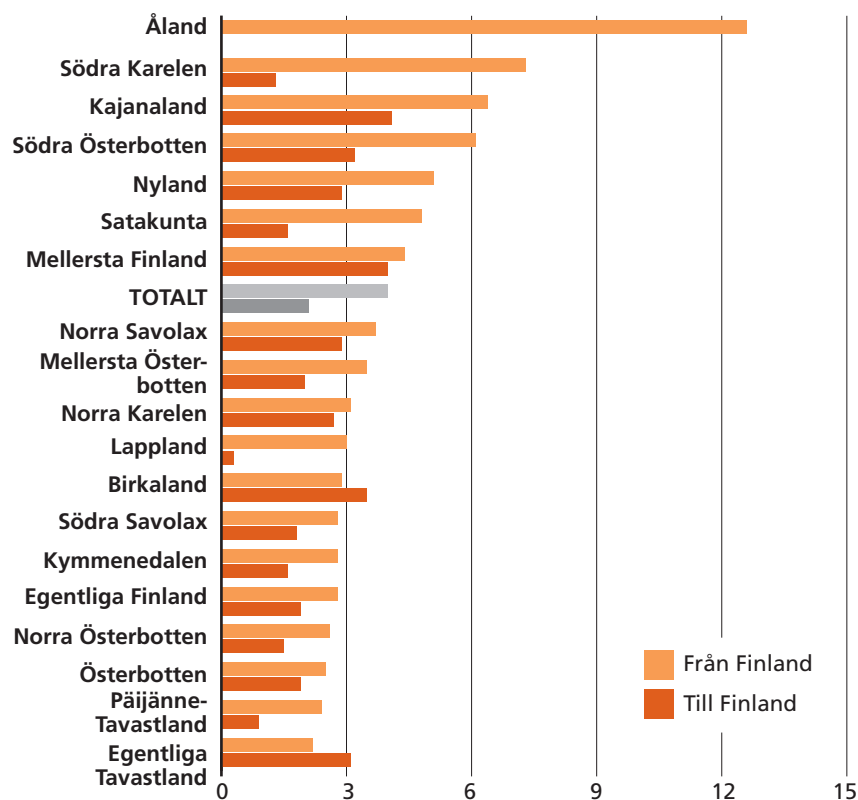
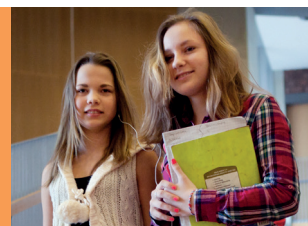
Merparten av skolorna finansierar sina mobilitetsprojekt med stöd av extern finansiering

DE FLESTA, nästan 70 %, av grundskolorna och gymnasierna har för sina mobilitetsprojekt utöver skolans egna medel också använt andra finansieringskällor.

Den vanligaste externa finansieringen är EU-programmet Erasmus+, som hade beviljat bidrag till 32 % av projekten. Programmets betydelse har ökat sedan den senaste statistikföringen, då det finansierade 24 % av projekten. Erasmus+ är viktigt speciellt för grundskolorna: programmet finansierade så många som 45 % av deras mobilitetsprojekt. Av gymnasiernas projekt fick en fjärdedel stöd från Erasmus+.

Utöver programmet Erasmus+ är föräldrarna en betydande finansierare av elevernas utlandsperioder, deras insatser behövs i tillägg till den övriga externa finansieringen. Övriga finansieringskällor som angetts i enkäten är olika stiftelser och elevernas eget talkoarbete.

Över en tredjedel av skolornas mobilitetsprojekt får finansiering från programmet Erasmus+. Det är viktigt speciellt för grundskolorna, där nästan hälften av projekten genomfördes med stöd från programmet.

Figur 3: Elevmobiliteten i relation till skolornas totala elevantal enligt svarsprocenten per landskap läsåret 2015–2016, %

Finansiering	Mobilitetsprojekt vid grundskolorna		Mobilitetsprojekt vid gymnasierna		Mobilitetsprojekt totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Erasmus+	213	44,7	158	22,9	371	31,8
Nordplus Junior	10	2,1	10	1,4	20	1,7
Övrig nordisk finansiering	3	0,6	2	0,3	5	0,4
Utbildningsstyrelsen	12	2,5	22	3,2	34	2,9
Utbildningens huvudman/kommunen	17	3,6	26	3,8	43	3,7
Regionförvaltningsverket	1	0,2	1	0,1	2	0,2
Elevutbytesorganisationer (t. ex. YFU, AFS, Rotary rf.)	0	0,0	54	7,8	54	4,6
Föräldrarna	54	11,3	69	10,0	123	10,5
Övrig finansieringskälla, vilken?	35	7,3	89	12,9	124	10,6
Ingen extern finansiering	132	27,7	260	37,6	392	33,6
Totalt	477	100	691	100	1 168	100

Tabell 5: Fördelningen av finansieringen för skolornas mobilitetsprojekt

Internationalisering hemma är en del av vardagen och käller hela skolan

Skolornas internationella verksamhet är också annat än mobilitet; den insamlade statistiken visar att hem- och närinternationalisering spelar en viktig roll. Detta trots att det inte kom lika många svar på frågorna som kartlade den som det kom på mobilitetsfrågorna.

Enligt statistiken skulle endast hälften av skolorna ha internationalisering hemma, vilket dock torde vara i underkant. Frågorna om den här verksamheten besvarades av 65 % av alla som svarade på enkäten; av dem som svarade hade 66 % haft både mobilitetsprojekt och internationalisering som genomfördes vid den egna skolan. En femtedel av alla som svarade fokuserade endast på närinternationalisering.

Enkätsvaren ger en bra bild av vad internationalisering hemma innebär vid skolorna. Den vanligaste formen är besök av representanter för andra länder och kulturer, men också skolans egna elever med utländsk eller invandrarbakgrund bidrar genom att presentera sin kultur. Skolorna arrangerar också många olika typer av internationella evenemang och lektioner. Av skolorna som svarade har var sjätte eTwinning-samarbete och var femte annat virtuellt samarbete.

Skolorna hade under läsåret 2015–2016 mycket samarbete med lokala mottagningscentraler. Det förändrade läget med asylsökande reflekteras därmed också på de finländska skolornas verksamhet. I övrigt har formerna för hem- och närinternationalisering och deras fördelning varit oförändrade alla gånger som statistik har insamlats.

Nästan all närinternationalisering genomförs i samarbete mellan flera klasser eller för hela skolan. Enbart de officiella språkexamina, som Delf och Sprachdiplom, gäller oftast bara några elever.

69 %

Utländska gäster

34 %

Internationella lektioner/kurser på skolan

34 %

Internationella evenemang på skolan/orten

29 %

Presentation av kulturen och språket bland den egna skolans invandrare

20 %

Övrigt virtuellt samarbete

16 %

eTwinning samarbete

14 %

Övrig verksamhet

13 %

Internationella klubbar

10 %

Projekt inom global fostran

4 %

Officiella internationella språkexamina

Figur 4: Formet av heminternationalisering vid skolorna